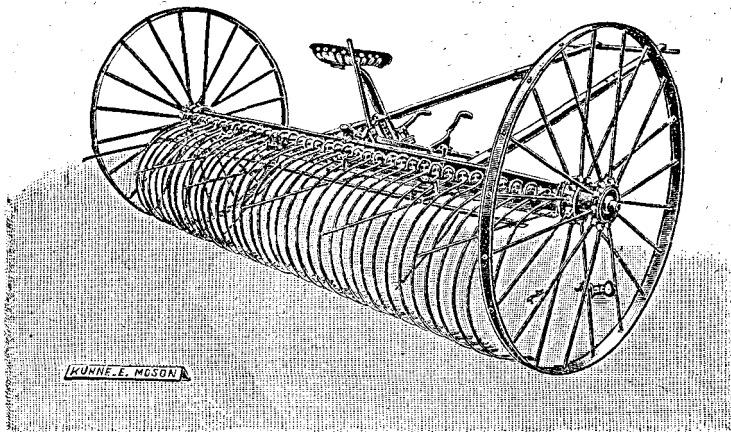
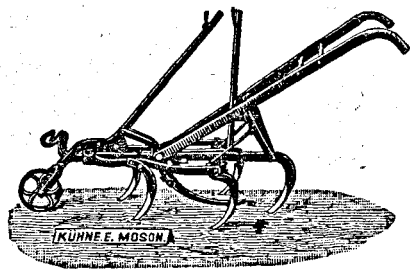


## „KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. Mosonban.

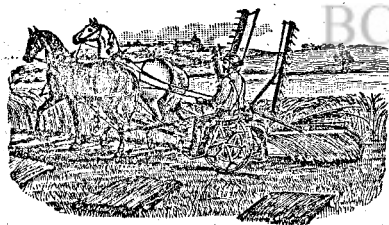


Egy- és többsoros kapáló- és töltető-  
eszközök, „Columbia“ kultivátorok,  
Herrmann-féle kukoricakapálók,  
„Osborne“ kaszáló- és aratógépek,  
szénagereblyék. Cséplőkészletek járgány- és  
motorhajtásra

Budapesti főraktár: VI., Vilmos-császár-ut 59.

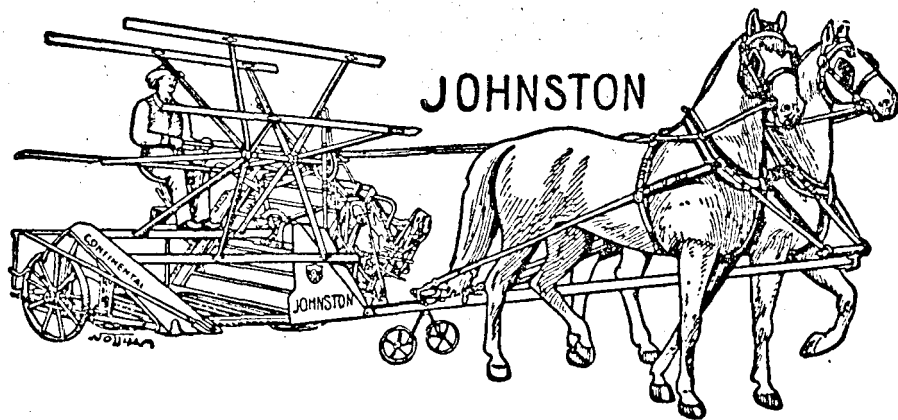
Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

3007



## „Johnston“

eredeti amerikai aratógépek ugy szerkezet, mint jó anyag tekintetében a legfőkéletesebbek.



3152

Az előrelátható nagy munkáshiány következtében ajánljuk „JOHNSTON“ gyártmányu  
amerikai aratógépeink sürgős beszerzését, annál is inkább, mert a további behozatal  
Amerikából a jövő aratáshoz alig lesz lehetséges. — Felvilágosítással készséggel szolgál:

### Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körut 26. szám.



Név és védjegy  
törvényes  
szabadalom

# Patkánin

patkányirtó szer

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitánynak teljesen biztos hatá-  
sú találmánya (nem mérge) emberre és állatra cseppet sem veszélyes.  
1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 120 patkány ki-  
irtásához. Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagy-  
ságu gazdasághoz hány doboz szükséges a teljes kiirtáshoz — kérésre

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

3173

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

KOLOZSVÁRI

## TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

3006



**Alapjai: 3 millió 347,000 korona.**

**Elfogad: takarékbetéteket legelőnyösebb kamatoztatás mellett**

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

**bármikor azonnal visszafizeti,**

miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfel-  
leslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj intézeti székházában külön e célra épített páncceltermében

**tűz- és betörésmentes rekeszeket**

és értékeket tartalmazó ládák részére

**tresort tart a közönség rendelkezésére.**

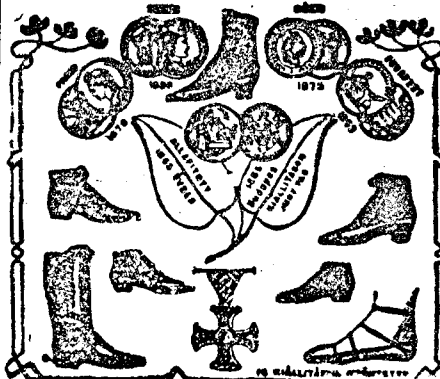
## MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Főhivja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu műhe-  
lyében a legjobb anyagból, legújabb divat szerint készült közkedveltségű

**férfi és női cipőraktárára**

3008



Megrendelés után készít ame-  
rikai és francia vagy bármily  
tetszés szerinti fazonu cipőket,  
a legkényesebb igényeknek is  
megfelelő kivitelben. — Vidéki  
megrendelések pontosan és  
gyors kivitelben mérték után,  
de legbiztosabban egy használt,  
a lábra találó cipő beküldésé-  
vel eszközöltetnek. — Kiváló  
tisztelettel: Matutsek József.

## Pályázati hirdetmény intézői állásra.

Az erdélyi róm. kath. státus v. t. ö. alapja alsó-  
bajomi (Kisküküllő megye) uradalmában az intézői  
állás lemondás folytán betöltendő.

Javadalmazás: Kézpénzfizetés 1720 K.; 12 q.  
buza, 8 q. eleybuza, (buza- és eleybuza további  
intézkedésig kormányrendeletileg megállapított eley-  
arányban) 15 q. tengeri, 0.80 q. paszuly, 40 ürm.  
tüzifa, 5 darab tehéntartás szaporulatával 1 éves  
korig, 1600 négyszögöl kert és természetbeni lakás.  
Az állás folyó évi november hó 20-án elfoglalandó.  
Pályázhatnak római katolikus vallásu okleveles  
gyakorlati gazdák. Előnyben részesül, ki a lótenyész-  
tésben- gyakorlattal bir.

Szolgálati bizonyítványok, végzettséget igazoló  
iratokkal és keresztlevéllel felszerelt kérvények  
folyó évi augusztus hó 5.-éig Nagy László erdő-  
tanácsos, gazdasági felügyelőhöz (Kolozsvárt, Egye-  
tem-utca 7.) ajánlottan beküldendők.

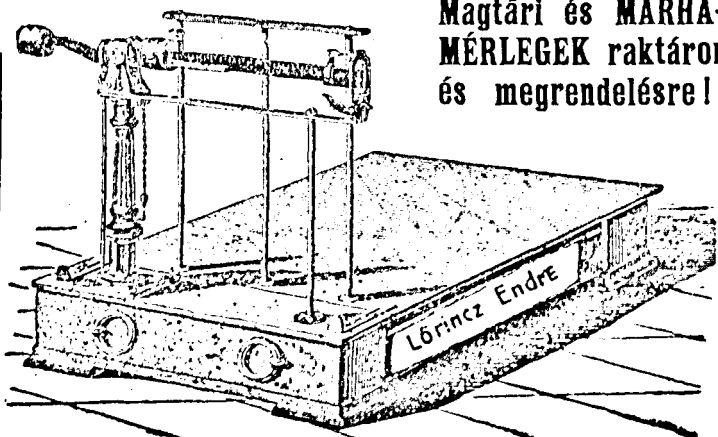
3197

## PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-  
LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

KOLOZSVÁR,  
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

3111

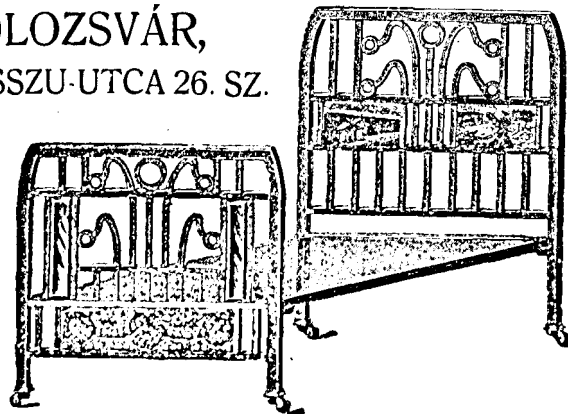


**Magtári és MARHA-  
MÉRLEGEK raktáron  
és megrendelésre!!**

**ELVÁLLAL:**

Vas és fémből előállítható szak-  
májába vágó minden munkát. Kór-  
házak, szállodák, gazdaságok, is-  
tállóok, tehenészetek stb. fa, vagy  
fémbutorral való berendezését.  
Folyósó, lépcső és sirrácok készi-  
tését. Gazdasági és kerti kerítéseket  
Kerti butorokat és sátrakat. Réz-  
és vaságyakat és butorokat, stb.

**MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK**



Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtalanul  
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!  
Szakszerű tökéletes munka!

# ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK  
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,  
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL  
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.  
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

## TARTALOM:

### Önálló eredeti cikkek:

A gazdák és a gabonaárszabás . . . . .	209
A népjólét emelése . . . . .	209
A növénynevelés jelentősége a háboru alatt és az azt követő időben. <i>Grabner Emil</i> . . . . .	209
Kettős termelés. <i>Gáspár József</i> . . . . .	210
Kormányintézkedések . . . . .	211
Vegyes közlemények . . . . .	211
Hirdetések.	

## A gazdák és a gabonaárszabás.

A székesfőváros törvényhatósága, továbbá számos vidéki város állást foglalt a kormány által megállapított gabonaárhatárarszabás ellen, követelvének annak jelentékeny leszállítását. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület számolva azzal, hogy mit jelentene a magyar mezőgazdaságra, ha ez a kérelem teljesítették, felterjesztést intézett a miniszterelnökhöz és azt támogatás végett megküldötte a földművelésügyi miniszternek is. Hivatkozik a felterjesztés arra, hogy a magyar termelő, midőn magát a kormány és a társadalmi tényezők biztatására a gabonatermelésnek nemcsak további fenntartására, de kiterjesztésére is rászánta, dacára a fokozott termelés elé háruló nagy nehézségeknek és kockázatnak, nemcsak hazafias kötelességével számolt, de számolt azzal is, hogy legalább azokat a gabonaárakat fogja gabonafeleslegének értékesítésénél elérni, amelyek eddig érvényben voltak. Az egész gazdasági élet egyébként ezekhez a gabonaárakhoz alakult, közismert az a tény, hogy a mezőgazdaság szükségleti cikkei messzemenőleg magasabb százalékkal emelkedtek, mint magának a gabonának az ára. De különösen igen jelentékenyen emelkedtek azok a költségek, melyek a termés biztosításával kapcsolatosak. A hadügyi kormány a gazdától elvett fogatot, elvett igásállatot olyan áron, a melyeken azokat a gazda pótolni nem tudja, elvette a cselédeket, a munkás kezét, elvitte a gazdaság vezetőit, elvitte magát a termelőt is, úgy hogy a lehető legnagyobb nehézségekkel és a képzelhető legnagyobb költségekkel kellett a gazdának számolnia, a melyekért csakis feleslegeinek értékesítésében nyerhet némi kárpótlást. A legnagyobb mértékű és a legjogosabb elégtelenséget keltené tehát a gazdaközönség körében olyan kormányintézkedés, a mely a székesfőváros és a többi város kivánságát figyelembe venné. Ezenkívül az árak tekintetében ismét olyan bizonytalanságot idézne elő a kormány ily rendelkezésével, a mely a múltban okozta azt, hogy az annyira rossz emlékeztető rekviráláshoz kellene folyamodni a kormánynak, minthogy a termelők egy része jobb áralakulásra várt. A városok ezzel az akcióval a pillanatnyi olcsó megélhetés állapontjára helyezkedtek, ami nem számol azzal a körülménnyel, hogy a maga-

sabb s illetve a megfelelő gabonaárak hány száz millió koronával gazdagítják a külföld terhére Magyarországot s hogy, a mint az oszt-rák közgazdasági közvélemény megállapítja, Magyarország nyújtja a háboru után a gazdasági fejlődés biztosítékait, mert Magyarország az, a mely termésfeleslegének Ausztriába való kivitelével és magas áron való értékesítésével nagy hadi tartalékot gyűjt. Megállapítja a felterjesztés, hogy a kormány igen helyesen számolt úgy a fogyasztás érdekeivel, mint azzal, hogy a külföldnek gabonafeleslegünket olcsón ne juttassuk kezébe, akkor, a midőn lépcsőzetesen csökkenő határárakat szabott meg, mert nyilvánvaló, hogy Ausztria és a hadsereg szükségletüket előbb fedezik, míg maga a belső fogyasztás fokozatosan nyer kielégítést, tehát a zömével akkor, a midőn már az alacsony árak érvényesülnek, Teljes tudatában van az OMGE annak, hogy a kormány minden szempontot a kellő komolysággal mérlegelt, a mikor a gabona határárát megállapította és nem fog megtántorodni a városi törvényhatóságok által helytelenül előtérbe tolt és helytelenül képviselt fogyasztási érdekek előtt, mert ezek egyoldalú tekintetbevétele veszélyeztetné a jövőt, veszélyeztetné azt, hogy a fogyasztók százazrei a háborus állapot megszűnte után keresethez jussanak s állandóan méltányos áru kenyér mellett megélhetésüket biztosítsák.

## A népjólét emelése.

Ez a kérdés békeidején élénken foglalkoztatta a közvéleményt. Mivel a háboru után minden téren nagy átalakulásokat várunk, azért annak elmúltával az eddiginél is fokozottabb mértékben kell figyelmünket s vele az illetékes tényezők figyelmét is a népjólét emelése felé terelni.

Sőt, már most időszerű a kérdés helyes megoldását előkészíteni. Ebből a szempontból indult ki báró Korányi Frigyes, az Országos Központi Hitelszövetkezet ügyvezető igazgatója, midőn a hitelszövetkezetek idei kongresszusán előadást tartott a népjólét emeléséről, melyben nagy tudással, mélyreható gyakorlati ismereteivel kifejtette, milyen szerep vár a népjólét emelése körül az Országos Központi Hitelszövetkezetre és hitelszövetkezeire a háboru után?

Báró Korányi a legfőbb feladatát a kisgazdaosztály gyarapítását, értékes elemeinek a természetes kiválás útján a középosztályba való emelkedését és ezáltal a középosztály megerősítésének előmozdítását tűzte ki. Erre a hitelszövetkezetek legalkalmasabbnak bizonyultak, mert eddig is a hitelszövetkezetek voltak a kisemberek gyámolítói, azok iskolázták gazdaságilag a népet s azok tanították meg szervezett együttműködésre. A hitelszövetkezetek ma már 200 millióra rugó saját pénzerővel rendelkeznek, közel 8000 községre kiterjedő hálózattal s több,

mint 340 millió koronával dolgoznak; a hitelszövetkezetek vezetőségében 26,000 kisember foglal helyet, kiket megtanítottak pénzügyi vezetésére, helyes okszerű gazdálkodásra; résztvesznek a hitelszövetkezetek a Hegyvidéki Árubolt akcióban, állami feladatot képező különféle inségakciókban, előmozdítják a kisgazdák gazdasági felszerelésének beszerzését, könnyitenek a kisgazdák földterhén, résztvesznek az állami birtokpolitika egyes műveleteiben és mindezt tetézik azzal, hogy rövid fél év alatt majd 110 millió korona értékű hadikölcsönt helyeztek el, a nép között 400.000 téli holmit gyűjtöttek a hadsereg részére.

Ilyen nagyarányú működés mellett azonban az az alap, mely elég volt 1898-ban az O. K. H. alapításakor, ma már nem elég. Meg kell erősíteni az alapot, mely esetben az O. K. H. és a hitelszövetkezetek abban a helyzetben lesznek, hogy a népjólétet a háboru után az eddiginél jóval nagyobb mértékben előmozdíthatják. Megkapó erővel, emellett reális alapon tárja elénk báró Korányi Frigyes a kisgazda jövőjét, ha az illetékes tényezők a hitelszövetkezetek ügy megerősítésére a szükséges kelleket megadják. „A mi feladatunk — ugymond — a kisgazdaosztály haladását támogatni s szinte lelki szemeim előtt látom, hogy e támogatással mint fognak a kisemberek közül a legtehetségesebbek, a legéletrevalóbbak nemzedékről nemzedékre feljebb emelkedni magasabb társadalmi rétegekbe.”

Báró Korányi nagyszabású előadásában foglalkozik még az O. K. H. kötvényeivel és a hitelszövetkezetek pénzügyi forgalmát akadályozó kétszeres tőkeamatadóval, ami szintén egyik akadály a kisgazdák olcsó hitellel való ellátásának. A beszéd, amelynek végén a hitelszövetkezetek kongresszuson elfogadott határozati javaslat foglaltatik, most csinos füzet alakban is megjelent és mindenütt igen kedvező fogadtatásban részesült.

## A növénynevelés jelentősége a háboru alatt és az azt követő időben.

Irta: *Grabner Emil*.

### III.

Ez az összeg az elérendő cél szempontjából csekélység, a pénzügyi budget szempontjából sok, ezért a takarmánynövények nevelésének megoldását a jövő kérdései közé kell sorolnunk, de a miként a m. kir. földművelésügyi miniszter ur óragyméltósága felismerve annak nagy horderejét, már eddig is biztosította a célnak megfelelő intézkedésekkel a magyar növénynevelés alapfejlődését, igaz bizalommal remélhetjük azt, hogy a továbbfejlődés útja ebben az irányban szintén nincsen elzárva.

A nagy munkáshányra való tekintettel szerezzük be a **„Sidedelivery“** kombinált rendsorgyűjtő és szénaforgató gépet. Használható: 1., mint a rendsorokat oldalt lerakó **rendsorgyűjtő**, 2., mint a rendsorokat önmagukban egyuttal meg is forgató **rendsorforgató**, 3., mint **szénaforgatógép** és 4., mint **rakáskészítőgép**.  
Legelőnyösebben beszerezhető a

**Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél**  
(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.)

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykafehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

# Sárga Kristóf utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára  
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.



Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon ebédlő és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

Ezekben körvonalazhattam a magyar növény-nemesítés feladatait, melyek megoldásával az már a háború folyama alatt is, de még inkább azután, áldásos hatást fejthet ki az ország termelőképességének fokozásában, mint annak egyik legfőbb rugója, főképpen az által, hogy az eddigieknél többet termő növényfajtákat szolgáltatja az ország mezőgazdaságának, de ezt a feladatot csak úgy lehet rövid időn belül megoldani, ha az eddigi munkánkat az összes eszközök birtokában a legteljesebb mértékig fokozzuk és pedig:

1. ha az orsz. m. kir. növény-nemesítő intézet valamennyi növénycsoport nemesítésére megfelelő anyagi eszközök birtokába jutna, hogy feladatának végrehajtásán szakmájának minden ágazatában teljes erővel dolgozhassék;

2. ha a gyakorlati gazdák részére hasznosító növények nemesítését a megfelelően belterjes viszonyokkal rendelkező gazdák közül többen karolnák fel, mint ezidő szerint, mert ezzel alkalmazkodhatunk legjobban az új fajták létesítése terén az ország különböző vidékeinek egymástól eltérő éghajlati viszonyaihoz;

3. ha az újfajták kipróbálása megfelelően szerveztetik, mert ez biztosítja az egyes helyeken létesített fajták általános értékének kifogástalan megállapítását, minek alapján azok előterjesztése fogantatható. Ezzel kapcsolatban a vetőmagtermelés ügyének kifejlesztése nagyon kívánatos, mert ezzel lehet a nemesített fajták tartósabb terméscsökkentő hatását biztosítani a köztermelés körében.

Részletekbe a most fenforgó viszonyok folytán nem bocsátkozhatom, de az bizonyos — és ezt határozottan mondhatom —, hogy az ország termelőképességének fokozása terén a háború után bekövetkező időben nem állunk vigasztalannul, mert arra megbecsülhetetlenül nagy horderejű segítő eszközünk van a növény-nemesítésben és az, hogy ezt az említett célra teljes mértékben kiaknázzuk, csak azon mulik, hogy miképpen szervezzük azt a továbbiakban és különösen azon, hogy milyen anyagi eszközeink fognak annak teljes kifejlesztésére rendelkezésünkre állani, vagyis milyen arányokban dolgozhatunk, mert bár az eddigi munkánk is nagyon lényeges pozitív eredményeket szolgáltatott, ez ideig még nem vettük munkába az összes fontosabb gazdasági növények nemesítését és azokat, amelyek munkába vettünk, nem mind kezelhettük olyan arányokban, amilyen a biztos siker érdekében kívánatos. Ezen kell még változtatnunk.

Amit előadásom bevezetésében a terméscsökkentő mértékére vonatkozólag mondtam, az mind megvalósítható és pedig úgy, hogy az arra fordítandó költségek az eredményhez képest valóban nem nagyok; ezzel kapcsolatosan céltudatos és szervezett munkával dolgozva, az eredmény feltétlenül bekövetkeznék, most tehát az erre szolgáló eszközök megszerzésére kell törekednünk, hogy az ország termelőképességének vázolt mértékű fokozását biztosíthassuk. Ebből fakadhat az ország jólétének, vagyinosodásának és tovább mégerősödésének igazi aranyforrása; adja Isten nemzetünk érdekében, hogy kitűzött céljainkat megvalósíthassuk.

## Kettős termelés.

A háborús idő miatt támadt nagyobb szükséglete az emberi eledelnek és az állati takarmánynak, a minden talpalatnyi föld bevetésének ajánlása mellett felszínre hozta a *kettős termelést is*. Minthogy ennek most, aratáskor van a leginkább kinálkozó és legmegfelelőbb ideje, úgy az említett terményekre fenálló szükség, mint az időszerűség is: megadják az alkalmat arra, hogy egy rövid cikk keretében, a kettős termeléssel foglalkozzunk.

Kettős termelésre az erdélyi részek talaja majdnem mindenütt, időjárása pedig sokszor alkalmas. A mikor azonban erre a kinálkozó alkalmat megragadni akarjuk: tisztába kell jönnünk a felől, hogy második termést, csak az olyan talajon várhatunk, melyről nagy első termést vettünk le. Mert a mint nem lehet 2 tén után két ekét akasztani, amikor azok még egy ekét sem képesek jól vonni maguk után: azonképpen nem használható kettős termelésre az a tarló föld sem, mely 3—4 q búza vagy rozs terméssel fizetett.

A kettős termelésre a talaj termőerejéhez hasonló, ha nem nagyobb jelentőségű az időjárás alakulása, mert ha az időjárás nem kedvező, a legjobb termőerőben levő talajon is, hiába való kísérletezés lesz a kettős termelés céljából történt magvetés. A talaj termő ereje és az időjárás termelési tényezők között azonban a hasonlóság mellett lényeges különbség is van, annyiban, hogy a talaj termő erején módunkban áll a segédkezés. míg az időjárásra semmi befolyásunk nincsen, az egyedüli szerepünk ennél, az ahhoz való alkalmazkodásban merül ki.

A talaj termő erején segíthetünk: a *trágyázással* és a növények fejlődése alatt, azok *ápolásával*.

Trágyázásra a legjobb és lebiztosabb hatása az *istállótrágya*, ha az a kihordás alkalmával teljesen érett állapotban van. A *mütrágyák* ritkán érvényesülnek, mivel a második terménynek vetett növények valamennyije rövid tenyész-

idejű, az időjárás pedig a növények fejlődése alatt a legtöbbször száraz.

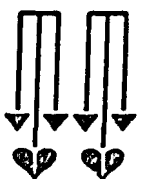
Egymagára azonban a trágyázás sem vezet a teljes sikerre, ha a földnek nincsen megvetés alkalmával a kellő *porhanyossága* és *nyirkossága*. Porhanyosságra segíteni vagy fokozni a talajnak ezt a tulajdonságát, elsőrendű feladatot a kettős termelésnél. Ennek érdekében szántsuk fel a kettős termelésre szánt tarlót nyomban az aratás után, még abban a nyirkosságban, melyet a lábán állott gabona biztosított számára. A gabona beárnyékolása által konserált nedvesség természetesen sohasem elég arra, hogy az elvetett mag csirázásba induljon: de elég arra, hogy az alászántott trágya és részben a tarló is elkorhadjon és arra, hogy a talaj a legközelebbi esővel, melyet a vetésre feltétlenül bevárni kell, nemcsak a csirázás, mely megfelelő nyirkosságot, de az ehhez szükséges porhanyúságot is megkaphassa. Kétszer kell tehát a legtöbbször szántani a második termés alá, mivel ritkán van a gazda abban a szerencsés helyzetben, hogy tarlószántásra azonnal vethessen, annyival is inkább, mivel kettős termelésre rendszeren csak akkor gondol, amikor, mint jelen esetben is áll, a szárazság miatt, kevés széna termelésének pótlására minden alkalmat megragadni kell.

Második terménynek, az ezen növények termelése közül szerzett tapasztalataim alapján az erdélyi részekben ajánlhatom, első sorban: a *hajdínát, piros kölest, tarlórépát* és a *mustárt*; második sorban: a *rozsot, őszi búzát, őszi búkkönyt, csalamádét* és a *mohart*.

A *hajdina* vethető július hó végéig, vetőmagszükséglet kétholdankint: 40—50 kg. Csak magtermelésre ajánlható, mivel szarát és levelét úgy zölden, mint megszájtva csak más takarmánnyal keverve eszik meg az állatok. 1910. évben csak augusztus 1-én történt vetésem, szeptember 1-én teljes virágzásban állott, október 1-én pedig magot érlelve vágható volt jó erőben levő talajon 20—30 q mag terméssel is fizet. Közepes erőben levő talajon is megterem, de itt már csak 8—10 q szemtermést lehet utána várni.

*Köles*. (Piros vagy paprika) vethető július hó végéig, vetőmagszükséglet kat. holdankénti: 14—16 kg. Termelhető: takarmánynak vagy magnak avagy a kettőt összekötve: takarmánynak és magnak. Jó erőben levő talajon megad 150—200 q zöldtakarmányt, vagy 20—30 q szemet és ugyanannyi feltakarmányozható szalmát. Gyöngye erőben levő talajon nem érdemes termelni, alig ad valami termést.

*Tarlórépa*, vethető augusztus hó végéig, vetőmagszükséglet kat. holdankint: 4—5 kg. Jó erőben levő talajon és kedvező időjárás mellett, ha legalább egyszer megkapálható, termése lehet 100—150 q gyökér és 80—100 q levél, melyek mindkettőjét fel lehet takarmányozni, de csak keverten, száraz takarmánnyal, mivel nagy

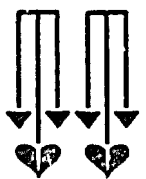


Igen fontos minden gazdának, hogy a legujabb szerkezetű **Kalmár rendszerű kukoricza**

**morzsolót használja**, mert ezzel a legtökéletesebb munkát gyorsan végezheti, nem töri a csutkát, nem hagy rajta

szemet, könnyű járatu és olcsó. **Kalmár Zs. és Társa** különleges termény-

Kérjen árjegyzéket közvetlenül tisztító **gépgyár és vasöntöde, Hódmezővásárhely.** .....



zsirtartalmuk miatt, magára takarmányozva, hasmenést okoznak. Tejelő tehenekkel felhasználni nem tanácsos, mivel utánna a tejnek, éppen úgy, mint a káposztalevél takarmányozása esetén, kellemetlen szaga és mellékíze lesz.

*Mustár*, vethető augusztus hó végeig, vetőmagszükséglet kat. holdankint 6—8 kg. Jó erőben levő talajon éppen úgy fizet, mint a csalámádé. Csak zöldtakarmányozásra használható fel és nagy viztartalma miatt ezt is csak, mint a tarlórépa levél és gyökök, száraz takarmánnyal keverve. Magára nem ajánlható a takarmányozása azért sem, mivel éppen úgy, mint a lóhere és lucerna, könnyen felfuvódást okoz.

A hajdina, köles- és mustár fejlődése alatt semmi ápolásra nem szorul.

A *csalamádét-* és *mohart* tarló növénynek nem tudom ajánlani: csak igen jó erőben levő talajon és — kísérletem — hosszú ősön sikerül. Annál nagyobb figyelmet érdemel: az *őszi rozs*, *őszi bükköny* és *őszi borsó*, melyek vetését azonban augusztus 15-ike előtt nem tanácsos beindítani. Kedvező időjárás esetén augusztus 15- és szeptember 15-ike között történt vetést, november—december havában kaszálni lehet. A későbbi vetések már csak a jövő év tavaszán fejlődnek kasza alá, de ekkor a legkorábbi kaszálást adják s éppen ez az, ami ezeknek a növényeknek különös fontosságot ad.

Gáspár József.

## KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

### A m. kir. miniszteriumnak 2108—1915. M. E. számu rendelete a cséplési eredmények kötelező bejelentéséről.

A m. kir. miniszterium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

#### 1. §.

Mindazok, akik benzinnel, petroleummal, villamos, vagy más motorikus erővel hajtott cséplőgéppel, gőzcséplőgéppel, vagy járgányos cséplőgéppel a maguk vagy más részére az 1915. évi termésből búzát, rozst, kétszerest, árpát vagy zabot csépelnek, kötelesek az általuk végzett cséplésekről községenként és gabonamenekint pontos feljegyzéseket vezetni és az általuk elcsepelt buza-, rozs-, kétszeres-, árpa- és zabmennyiségeket a cséplés helyének községi előljáróságánál (városokban a polgármesternél) a jelen rendelet értelmében bejelenteni.

A bejelentést megtenni elsősorban a cséplőgép birtokosa és ha a cséplőgép bérbe van adva, a bérlő köteles. Ha a birtokos vagy a bérlő a cséplőgépet nem maga kezeli, a gép kezelője a bejelentésre kötelezett.

#### 2. §.

Az ugyanegy községben végzett cséplések eredményét a bejelentésre kötelezett köteles hetenkint és pedig minden vasárnap — ha pedig a cséplést az illető községben hétközben befejezte, a befejezést követő napon a községi előljáróságnál bejelenteni. A bejelentéseket a községi előljáróságoknál kapható, egy hétre (vasárnap—szombat) szóló bejelentőlapokon kell megtenni. A cséplés eredményét azonban naponként kell a cséplés befejeztével az 1. §. szerint vezetett feljegyzések alapján a bejelentőlap megfelelő rovataiba bevezetni. A községi előljáróság a bejelentőlap beszolgáltatását a bejelentőlaphoz tartozó szelvényen tanúsítja. A bejelentés alapjául szolgáló feljegyzéseket (1. §.) a bejelentésre kötelezett köteles a helyszíni ellenőrzés céljára megőrizni.

#### 3. §.

A községi előljáróságok kötelesek a jelen rendelet életbelépésétől számított egy héten belül a községük területén állandóan lakó cséplőgéptulajdonosok, cséplőgépbérlők és

cséplőgépkezelők névjegyzékét a m. kir. központi statisztikai hivatalnak (Budapest, II, Heltai Ferenc-utca 5—7. sz.) megküldeni. Ha ennek a névjegyzéknek megküldése a jelen rendelet életbelépése előtt már megtörtént, a névjegyzék nem kell újból megküldeni.

#### 4. §.

A községi előljáróságok kötelesek a m. kir. központi statisztikai hivatal által e célra megküldött bejelentőlapokat a bejelentésre kötelezettek között haladéktalanul szétosztani, azokat a bejelentés kötelezettségére kioktatni, a bejelentőlapok pontos beszolgáltatását ellenőrizni és szorgalmazni, a bejelentőlapok beszolgáltatását pedig a bejelentővel szemben a bejelentőlap szelvényén elismerni.

A községi előljáróságok a m. kir. központi statisztikai hivatal felszólítására kötelesek a hivatalt tájékoztatni arra nézve, hogy területükön kézi erővel hajtott cséplőgépen vagy kézzel, vagy nyomtatással mekkora terület termése csépltetett.

#### 5. §.

A bejelentőlapokat a községi előljáróságok fejelemi felelősség terhe alatt szigorúan bizalmas iratokként kötelesek kezelni és az előző hétről beszolgáltatott bejelentőlapokat zárt borítékban hétfőn reggel a m. kir. központi statisztikai hivatal címére postára adni. A községi előljáróság (városokban a polgármester) azt, hogy a község (város) területén a cséplés befejeztetett, a m. kir. központi hivatalnak külön is bejelenteni köteles.

#### 6. §.

A m. kir. központi statisztikai hivatal igazolt megbizottai a bejelentett adatok helyességének megállapítása végett a bejelentésre kötelezetteknek az 1. §. szerint vezetett feljegyzéseit és a bejelentőlapokat a helyszínen megvizsgálhatják.

A földmivelésügyi miniszter, Horvát-Szlavonországokban a bán, a cséplési eredmények bejelentését külön megbizottak által is ellenőriztetheti.

#### 7. §.

Aki a jelen rendeletben megszabott bejelentési kötelezettségét nem teljesíti vagy egyébként megszegi, vagy hatósági ellenőrzését megghiúsítja, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1912: LXIII. t.-c 15. §-ának második bekezdésében megjelölt közigazgatási hatóság által az 1914: L. t.-cikk 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

#### 8. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére, Horvát-Szlavonországokban azonban a bejelentési kötelezettség végrehajtása céljából szükséges rendelkezéseket a bán teszi meg.

Budapesten, 1915. évi június hó 19-én.

Gróf Tisza István s. k.,  
m. kir. miniszterelnök.

### A földmivelésügyi miniszter 48250. eln. sz. sürgönyleirata az erdélyi gazdasági egyesülethez.

Értesitem címet, hogy honvédelmi miniszter ur 9150 eln. rendeletével értesítette törvényhatóságot, hogy 3555—915. számu körrendelete értelmében megtartott bemutató pötszemléken alkalmasnak talált 1892., 1893. és 1894. évben,

valamint 1878. évtől 1890. évig bezárólag terjedő időben született nőpfölkelésre kötelezetteknek népfölkelési tényteges szolgálatra július 15 helyett augusztus tizenötödikén kell bevonulniok.

Földmivelésügyi miniszter.

### Valamennyi vármegye alispánjának és a thjf. város polgármesterének az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, a Magyar Gazdaszövetségnek és valamennyi gazdasági egyesületnek.

Tudomásul közlöm, hogy a cs. és kir. hadügyminiszter ur utasította a cs. és kir. katonai parancsnokságokat, intézkedjenek azonnal az iránt, hogy mindazon csürök, amelyekre a gabona elraktározása céljából szükség van, minél előbb kiürítsenek és a lovak elhelyezéséről másként gondoskodjanak.

Ez a rendelkezés oly csürökre is vonatkozik, amelyek lókorház céljára avagy tartalék lovak elhelyezésére szolgáltak.

Elrendelte továbbá a cs. és kir. hadügyminiszter ur, hogy a gazdálkodó lakosság az előfogát átengedése alól az aratás idején, mindazon helyeken lehetőleg mentesítsék, ahol nagyobb lóállománnyal rendelkező csapatok vannak elhelyezve, valamint azt is, hogy ahol lehetséges, fogatok és munkaerő is bocsáttassék a gazdák rendelkezésére.

Budapest, 1915. június 28.

A miniszter helyett:

Bartóky  
államtitkár.

Hadifoglyok a mezőgazdaságban. A földmivelésügyi miniszter táviratban értesítette az alispánokat, járási főszolgabírákat és polgármestereket, hogy a hadifoglyoknak a mezőgazdasági munkára való engedelmzése végett a gazdák és a községek ezután közvetlenül a területükön illetékes katonai parancsnoksághoz (hadtestparancsnoksághoz) fordulhatnak, távirattal vagy távbeszélőn is. Magánosok kérését távbeszélőn ott, ahol távbeszélő állomás van, a községi előljáróság, illetve a hatóság közvetítheti. A telefoni vagy távirati kérelem előterjesztésével egyidejűen hatóságokkal közölt minta szerint kiállított szerződés, illetve az aláírt föltételek postán express szintén a katonai parancsnoksághoz küldendőket be, aki a távirati kérelmet a pozsonyi parancsnoksághoz továbbítja a hadifoglyok kiutalása végett.

## VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— A tüdőbeteg katonáért. Seregeink diadalmas szárnyon repülnek előre s az öröm ünnepei pillanataiban már szinte elfelejtjük azokat a téli borzalmakat, amelyeket hős katonáinknak el kellett viselniök, mikor a Kárpátok elein védelmezték a haza földjét. A sok fagyott lábú hős nyomorúsága és szörnyű szenvedése beszél idehaza a téli hadjárat rémségeiről, de se a sajtóban, se a nyilvánosság előtt lefolyt mozgalmakban nem esett szó arról, hogy a téli harcaterületekről hány hős került vissza a *tüdővész romboló csirájával* mellében. A hadikórházakban ápolás alá került belbetegek legnagyobb számát tüdőbetegek tették ki s a háboru továbbmenőleg is egyre produkálja a tuberkulotikus betegeket. Tudvalevő, hogy a tüdővész gyógyítására speciális gyógyító intézetek, sanatoriumok szük-

ségesek. Nagy szövetségünk, Németország már a béke évtizedei alatt, több mint száz szanatoriumot létesített, úgy, hogy Németországban a tüdővész katonák gyógykezelése nem okoz gondot. Minálunk e téren még nagyon kezdetlegesek az állapotok, négy szanatorium van mindössze Magyarországon, amely tüdőbetegek gyógyításával foglalkozik. Ezekben ma nagyobb-részt tüdőbeteg katonák kezeltek. A rendkívül nagy számu tuberkulotikus esettel szemben nagyon kevés az ilyen speciális rendeltetésű intézmény és a hadügyminiszterium már tárgyalásokat is kezdett egy tüdővész ellen védekező társadalmi egyesülettel, a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesülettel, hogy katonai támogatással tüdőbeteg gyógyító intézményeket létesítsen a harcéri tüdőbetegek részére. A tüdővésznek, mint fertőző betegségnek, a katonák közt való terjedése azonban erősen érinti a rokkant-kérdést is, mert a tüdőbeteg hősök közül sokan válnak rokkantakká. Ezeknek gyógyítása és megmentése talán fontosabb, mint a rokkant-kérdésnek sok más problémája, miután ez a kérdés a tüdővésznek, mint népbetegségnek, mindig aktuális kérdésével kapcsolatos. A harc-teréről tüdőbetegek visszatérő hősök új gócai a tuberkulózisnak. Feltétlenül el kell helyezni tehát a tüdőbeteg katonákat a megfelelő gyógyító intézetekben. Ez egyrészt kötelességünk azon nagy áldozattal szemben, amelyet hazájuk ügyének hoztak, másrészt védekezés abban az irányban is, hogy ne terjesszék maguk körül a tuberkulózist. Ha a tüdővész katonák visszatérnek családjuk körébe, vagy előbbi munkakörükbe, anélkül, hogy teljesen meggyógyultak volna, a tüdővész fertőzések egész láncolatának lesznek kezdő láncszemei. A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület, mint tüdővész ellen védekező, országos szervezet azt tűzte maga elé feladatul, hogy tüdőbeteg rokkant katonák részére gyógyító intézeteket emel s erre a célra adománygyűjtést indít. A háború szerencsétlen tüdőbeteg áldozatai már siralmas feljajdulásokban kérik megmentésüket. Szívet rendítők a hősök jalkiáltásai! A nemzetnek, az ország közönségének kötelessége, hogy segítő kezet nyújtson feléjük. Gondolja meg mindenki, hogy nemcsak a szenvedő hősről van szó, — ami mementonak egymagában is elég, — hanem mindannyiunk egészségéről, családjaink, egész társadalmunk biztonságáról. A tüdőbeteg rokkant katonák megmentése tehát a nemzet egészséges jövődjének nagy kérdése és mindenkinek kötelességévé teszi, hogy tehetsége szerint áldozzon a szent célra. Az egyesület kéri, hogy a nagylelkű adakozók adományait, legyenek azok akárcsak fillérnyiek is, a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület központjába (Budapest, IV. Sütő-utca 2.) küldjék.

— **Rokkant katonák méhészeti vizsgálója.** Az Erdélyrészi Méhészegylet a leg-nemesebb missziót teljesítette akkor, amidőn a Kolozsvárt összegyűlt rokkant katonák közül azokat, akik a civiléletben földmivelők, a gyakorlati méhészetben — folytatólagos tanfolyamok rendezése útján — kiképezte. Ma egy hete volt a második ilyen tanfolyam záróvizsgálója, melyen közel száz hadviselt földmives tett tanúságot az egylet buzgalmának sikeréről. A vizsga helye az Eperjes-utcai tanítóképzőintézet kertje volt. Báró Jósika Gábor, az egylet elnöke szólította egyenként a vizsga-bizottság és a megjelent közönség színe elé a kiképzett hadfiakat, akikhez dr. Balázs Ferenc és Donáth Aladár előadók intéztek kérdéseket. A katonaság részéről Tamás Sándor h. őrnagy és még számos más tiszt volt jelen. A sikeres vizsga végén a résztvevő katonák bizonyítványt kaptak.

— **A magyar mezőgazdák szövetkezete ösztöndíj pályázata.** A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete husz éves fennállása emle-

kének megörökítésére elhatározta, hogy tagjai gazdasági karának fiu- és leánygyermekai között iskoláztatási ösztöndíjakat fog szétosztani. Most az ötödik alkalommal tíz, egyenként 400 koronás ösztöndíj, tehát összesen 4000 korona kerül pályázati kiírásra, melynek főbb feltételei a következők: Pályázó köteles a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete igazgatóságához intézett sajátkezű folyamodványát az 1915—16-ik tanévre augusztus 15-ig benyújtani, a melyet atyja is láttatni köteles, valamint a szolgálatadó tag is igazolási záradékkal lát el. A kérvény mellékletei: középiskolai, vagy főiskolai bizonyítvány, születési levél, családi tanúsítvány. Több családtag az ösztöndíjat egy időben nem élvezheti.

— **Megérkeztek az orosz vasvilla-minták és az E. G. E. irodájában megtekinthetők naponta d. e. 11—12 óra között.**

— **Gyümölcs- és zöldségtermékeink fölöslegének értékesítése.** Gyümölcs- és zöldségfélékben is országszerte bőséges termésünk van az idén úgy, hogy kivált a kissé selejesebb árut, vagy a nagy tömegeket a szakadatlan vasuti szállítási nehézségek miatt nem is vagyunk képesek mindenütt az alkalmas piacokra vetni. De az a veszedelem is fenyegethet, hogy egyes nyárvégi járványos betegségek akadályozhatják a gyümölcs-, sőt egyes zöldségfélék fogyasztását is (zöld saláta, uborka, stb.) Hogy tehát a termelő a mai amugy is súlyos viszonyok között ne károsodjon e téren sem, legajánlatosabb a fölös gyümölcs- és zöldségtermékeket idejében valamelyik konzervgyárnak felajánlani, ahol pedig ezt a szállítási viszonyok, vagy egyéb akadályok lehetetlenné tennék, ott a termelők maguk is igyekezzenek aszalás, szárítás, befőzés, egyszóval megfelelő konzerválási módok felhasználásával, minden olyan zöldséget- és gyümölcsöt télire eltenni, amit frissen nem értékesíthettek. Ezek a konzervált dolgok bármilyen formában is álltak az elmúlt télen is rendelkezésre, a katonaság ellátása terén igen jó szolgálatot tettek s jó jövedelmet hajtottak a termelőknek.

— **Az állatorvosi főiskola jövő tanéve.** A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolán a jövő tanévre szeptember 1—8-ig lesznek a szabályszerű beiratások; szeptember hó 9—15-ig a tanártestület, azontul október hó 1-ig a földmivelésügyi miniszter adhat engedélyt az utólagos beiratásra. A fölvetel gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján történik. A tanév elején nagyszabású állami ösztöndíj kerül kiosztásra. Jeles gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján beiratkozó hallgatók évi 600 K, jó érettségi bizonyítvánnyal beiratkozók 400 K ösztöndíjban részesülhetnek, mely a tanfolyam közben tanúsított kedvező előmenetel esetén évi 800 koronára emelkedhetik. Az állami ösztöndíj élvezete nem kötelez utólagos szolgálatra bizonyos hivatalos állásban. Az ösztöndíjat kérő folyamodványokat, melyeket az érettségi bizonyítvány másolatával és szegénységi bizonyítvánnyal kell felszerelni, a f. évi szeptember hó 1—8-ig tartó rendes beiratkozások alkalmával lehet a főiskola rektori hivatalában (Buda-

pest, VII., Rottenbiller-utca 25. sz.) benyújtani. Az ösztöndíjakon kívül a szorgalmas és szegénysorsu hallgatók tandíjelengedésben is részesülnek a négy évig tartó tanfolyam közben, azon kívül a főiskola keretében létesített diák-asztal a hallgatók jó és olcsó ételmezéséről gondoskodik.

— **A cselédek gabonailletményének keverése.** Az új termésnek gazdasági célokra visszatérhető mennyiség megállapításánál önkénytelenül felmerül az a kérdés és a gazdaközönség köréből mind számosabban érdeklődnek az iránt, hogy a kormánynek decemberi rendelete, mely szerint a buza és rozs cselédszegődmény egyharmadrészben árpával, vagy kukoricával helyettesíthető, a jövőben is fennmarad-e? Kétségtelen, hogy ez a rendelet a gazdákra és a cselédekre nézve egyaránt sok kellemetlenséggel járt, mindenütt nem is sikerült azt végrehajtani s ami fő, a gyakorlatban igazán csak jelentéktelen mértékben szolgálta azt a célt, amelynek érdekében a rendelet kibocsájtott, a jövőben pedig, amikor a vámorló malmok szabadon örölhetik a buzát és a rozst, ennek a rendeletnek minden gyakorlati értéke megszűnt.

— **A repcetermés eladása.** A repceolaj zár alá vételéről szóló kormányrendelet szerint az 1915. évi repcetermésnek zár alá vételéről intézkedő kormányrendelet hatályát veszítette és így repcetermését mindenki szabadon értékesítheti. Mivel azonban a repce vasuton, hajón, vagy gépkocsin csak a kereskedelemügyi miniszter által kiadandó szállítási igazolvány mellett szállítható, — illetékes oldalról figyelmeztetik a termelőket, hogy saját érdekükben helyesen akkor járnak el, ha az eladási szerződésben azt kötik ki, hogy a szállítási igazolvány megszerzéséről a vevő tartozik gondoskodni és hogy a szállítási igazolvány el nem nyeréséből a vevő az eladóval szemben semminemű jogot nem érvényesíthet.

— **Románia gabonafölöslege.** A román-magyar áruforgalom mindinkább növekedik élénkségében. Románia rekordtermés előtt áll és a Németország által lekötött gabonát a magyar birodalom területén keresztül fogják tranzitálni. A vasutigazgatóságok között legutóbb megtörtént erre nézve a megegyezés és ennek alapján naponként 250 gabonával terhelt vagon halad át a magyar határállomásokon, természetesen németországi rendeltetéssel. A nyílt kocsikat tetőzettel látták el, hogy a gabonát megvédjék az időjárás szeszélyei ellen. Természetesen a vagonok legnagyobb részét Németországból érkeznek és kompenzációs áruszállítványokat hoznak Románia és Bulgária számára.

— **A saazi komlópiac.** A hosszabb idő óta tartó szárazság és hőség dacára a komló fejlődése Saaz egész vidékén a legjobb reményekre jogosít, a növény nemcsak elérte már a kellő magasságot, hanem erőteljes, egészséges mellékhatásokat is mutat és teljesen féregmentes. A remélhető nagyobb hozam, a bizonytalan politikai helyzet és más körülmények az árak állandó és jelentékeny csökkenésére vezetett és a tulajdonosok a korlátolt forgalom folytán kénytelenek készletükön nyomott árakon is tudni. Saazi elsőrendű és jobb minőségű áruból már alig van készlet, ilyen áru iránt volna is érdek-

lődés, a csekély készlet folytán azonban nagyon korlátozott a forgalom, idegen áru pedig alig talál vevőre. A saazi áru minőség szerint 50 kilogrammonként 80—95 koronán, az idegen áru — közte a magyar — egyre csökkenő ár mellett és kereslet nélkül ugyancsak minőség szerint 25—60 koronán kerül forgalomba 50 kilogrammonként, megelőző év hason szakában a saazi komlót 105—111, a magyar komlót 80—85 koronával jegyezték.

— Mezőgazdasági munkások vasuti kedvezménye. Most, hogy a szorgos gazdasági munka idején a gazdaközönséget a legközevtebből érdeklik a mezőgazdasági munkások vasuti menetdíjkedvezményére vonatkozó rendelkezések, illetékes helyről ezeknek a következő összeállítását közöljük: Mezőgazdasági munkások vasuti szállítására nézve a Magyar vasuti és podgyász-díjszabás I. rész „Közös határozmányok“ 12-ik szakaszának II. 1. a), b) fejezete a következőképen intézkedik: Hivatásos mezőgazdasági munkások vagy napszámosok (férfiak, nők, valamint 10 éven felüli fiúk és leányok), ha ebbeli minőségüket az 1898. évi II. törvénycikkkel életbeléptetett „Munkásigazolvány“ című könyvecskével igazolják, ugyanarról a kiindulási állomásról ugyanarra a rendeltetési állomásra legalább öten együtt egy csoportban utazva a személy- és vegyes-vonatok III. kocsiosztályában fél menetdíjat tartoznak csak fizetni. Bárminő bel- és külföldi munkások, ideértve a fentebb megnevezett és részletezett munkásokat is és pedig férfiak, nők, valamint tíz éven felüli fiúk és leányok (azonban az iparosok, mesteremberek, valamint szolgák és cselédek kivételével), akiknek munkásminősége külső megjelenésüknél fogva, vagy a magukkal vitt szerzők, felszerelési tárgyak és egyéb ismertető jelek alapján kétségtelenül felismerhető, ha munkaelnyerés céljából, vagy pedig munkahelyükről lakóhelyükre, ugyanarról a kiindulási állomásról ugyanarra a rendeltetési állomásra legalább tízen együtt, egy csoportban utaznak, a személy- és vegyes-vonatok III. kocsiosztályában csak fél menetdíjat tartoznak fizetni. A vasuti menetjegyek az egész csoport részére együttesen váltandók meg s a menetdíjkedvezményre való igényt a kiinduló állomás pénztáránál kell bejelenteni.

**A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT**

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ  
**TOKAJI LÁSZLÓ**

**A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA**

**Zsákot,  
Zsineget,**

**ponyvát,** szőlőkötöző fonalat vásároljon a  
32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert  
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,  
V., Nádor-utca 31—33. szám.

**Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZO-  
intézet** Kérjen ajánlatot



**A MAGYAR  
JELZÁLOG HITELBANK**

**KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE**

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

**FÖLDBIRTOKRA**

és a nagyobb városokban fekvő

**H A Z A K R A**

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

**LEGKÖZSŐBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT**

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

**AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET**

bizalmi férfiai adnak véleményt.

**A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD**

**TAKARÉK-BETÉTEKET**

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

3001



**Gazdák Biztosító Szövetkezete**

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyancsak az ember, életére a legkülönbözőbb módokat szerint, előnyös feltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfeleslegéből, közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok bejuttatandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyen működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával 2,527.980.— K

Tartalékok 3,357.803.—

Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból 10,740.000.—

jégkárokból 5,042.000.—

Biztosított érték tűzben 1912. évben 860.000.000.—

jégben 1912. évben 63,070.000.—

Eletűzlet állománya 15,240.080.—

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

„GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leánykiképzési (önálló-ítási) segélybiztosítások eszközölhetők. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót készítségül küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 3012



**Szuperfoszfátot**

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

**Műtrágyát  
Értékesítő  
Szövetkezet**

Budapest, V. kerület,  
Fürdő-utca 8-ik szám.

Középkoru, hadmentes, nős, kiscsaládu

**gyakorlati gazdatiszt**

23 évi általános jó praxissal és bizonyítvánnyal, ki egy 3000 holdas birtokot önállóan kezelt,

**azonnalra**

**tiszti vagy ispáni állást keres.**

Beszél magyarul és románul.

Címét megmondja a kiadóhivatal.

3193

6 ALKALOMLÉ 22 ELSŐRENDEŰ NYELVÉNY

**PEP**

PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK

mácoláshoz teljeszer készen vakolatokra fára és vasra. Tóra védve 6001 sz. n.

**LUZ EDE ÉS TÁRSÁ**

FESTÉKGYÁRAK BUDAPEST, VII. ÖRNAGY-UTCA 4.

Telefonszám 64-82.

3010 I.

**Hirdetések felvétetnek  
a kiadóhivatalban.**

**Szuperfoszfátot**

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

**Műtrágyát  
Értékesítő  
Szövetkezet**

Budapest, V. kerület,  
Fürdő-utca 8-ik szám.

3011

Az  
**ERDÉLYI GAZDA**

kiadóhivatalánál megrendelhető könyvek:

**ELADÓ ORSZÁG.**

Irta:

**Tokaji László**

**Ára: 3 korona.**

A 254 oldalra terjedő nagy birtokpolitikai és birtokforgalmi statisztikai mű tartalmazza az utóbbi tíz év alatti összes erdélyrészi földbirtok-forgalom részletes adatait.

A könyv tartalom-jegyzéke:

Eladó ország. (Bevezetés.) Adataink eredményei. A birtokpadadás okai. Az állam feladatai. A társadalom szerepe és hivatása. Az 50 holdan felüli birtokok. Az 50 holdan aluli birtokok. Adataink eredete.

A könyv mindazok számára, akik az erdélyrészi magyarság helyzete és az erdélyrészi földbirtokpolitika kérdéseiről érdeklődnek — nélkülözhetetlen forrásmunka! —

**A FALUSI NÉP  
GAZDASÁGI, TÁRSADALMI  
ÉS NEMZETI IRÁNYBAN  
VALÓ VEZETÉSE.**

Írták:

Tokaji László, Dr. Konrádi Dániel,  
Jászberényi András, Dr. Szász Albert  
Dr. Seyfried Károly, Dr. Cséser Lajos.

**Ára: 1 korona.**

A 132 oldalra terjedő könyv az Erd. Gazd. Egylet múlt évi szociális kurzusának előadásait tartalmazza a következő fejezetek alatt: A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetése tekintetében. A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről. A szövetkezetek. Egészségügyi dolgokról. A kisgazdák peren kívüli jogvédelméről. A gazdakörökről.

— Azok, akik a magyar nép vezetésének nemes missziójára vállalkoztak, e könyvben mindenre kiterjedő, alapos és részletes utmutatást találnak. —

**Az erdélyi  
állattenyésztés fejlődése.**

Irta: **Jakab László.**

**Ára: 1 korona.**

A 190 oldalas könyv teljesen hű képet adja Erdély állattenyésztésének az utóbbi évtizedek alatt. A műben rendkívül sok eredeti felvételi tenyészállat-fotográfia is van. Állattenyésztők könyvtárából e könyvnek nem volna szabad hiányoznia.

**ROMÁNIA MEZŐGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS VISZONYAI.**

Irta: **Barabás Endre.**

**Ára: 1 korona.**

A könyv 128 oldalon a következő főbb címeket tartalmazza: A romániai állapotok hatása hazánkra. Románia mezőgazdasága. A román falu. Romániai agrár-reformok. Törvény a mezőgazdasági pénzügyekről. Földmívelő szövetkezetek. Az iszákosság elleni intézkedések. A romániai népoktatás seociális irányai. A romániai tanító szociális munkája. — Stb. stb. — Rendkívül tanulságos munka, melynek elolvasása után egészen más színben látjuk a román faj kulturáltságának fejlődését és mai fokát. —

**AZ ERDÉLYRÉSZI  
FÖLDBIRTOKPOLITIKA  
FELADATAIRÓL.**

**Ára: 50 fillér.**

Irta: **Tokaji László.**

Földbirtokpolitikai tanulmány az erdélyrészi magyar szász és román erőviszonyokról.

**GRÓF MIKÓ IMRE  
ÉS A MAGYAR FÖLD.**

**Ára: 50 fillér.**

Irta: **Tokaji László.**

Gróf Mikó Imrének, Erdély Széchenyi-jének jellemrajza kapcsolatban a forradalom utáni idők és földbirtokviszonyok ismertetésével.

**UJ HONFOGLALÁS  
ERDÉLYBEN.**

Irta: **Tokaji László.**

**Ára: 50 fillér.**

Gyakorlati javaslatok az erdélyi magyar földbirtok megtartása céljából, különös tekintettel az erős magyarvidéki anyaországi nagybirtokok Erdélybe leendő áttelepítésének kérdésére.

Fenti könyvek, amíg a készlet tart, az árak előzetes beküldése mellett megrendelhetők az **ERDÉLYI GAZDA** kiadóhivatalánál, Kolozsvártt, Attila-utca 10 sz. alatt. — A könyvek bérmentve küldetnek meg. *Mind a hét könyv, egyszerre megrendelve, 6 K-ért megküldelik.*

Fenti könyvek megrendelőinek, míg a készlet tart, kívánatra ingyen megküldi a kiadóhivatal még a következő füzeteket:

Gróf Bethlen István és Tokaji László előadóknak az 1913 évi szeptember 7-iki kolozsvári országos földbirtokpolitikai nagygyűlésen megtartott előadásait és Tokaji Lászlónak „Földbirtokpolitikai teendők” címen, az E. M. K. E. 1914. jan. 11-én rendezett nagy értekezletén, tartott előadását. 3051

**Drága a benzin és kevéssé.**

A legolcsóbb és legbiztosabb üzemgép a

**SZAB. ASTRA gázlokomobil,**

mert kb. 450 gr. faszenet fogyaszt óralóerőnként és hazai faszéntermelésünk korlátlan.

**A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezér-  
ügynöksége Budapest, Vilmos-császár-ut 32. szám.**